

❖ ANY 12 PESSETES ❖ NOVEMBRE 1930 ❖ NUM. 1'50 PESSETES ❖

ARTS i BELLS OFICIS

**FOMENT DE
LES ARTS
DECORATIVES
AVINYÓ, 30
BARCELONA**

ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT

DEL

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

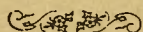
DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

REDACTOR FOTÒGRAF:

JOSEP SALA

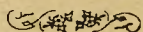
COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRITORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

S'HAN POSAT A LA VENDA ELS VOLUMS PRIMER I SEGON (1927-28 I 1929) D'AQUESTA PUBLICACIÓ, REL·LIGATS AMB MAGNÍFIQUES TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADES A DUES TINTES I OR - **PREU DE CADA VOLUM: 25 PESSETES**

AIXI MATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS NOSTRES SUBSCRIPTORES, ENS ENCARREGUEM DEL REL·LIGAT DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN BON ESTAT AL **PREU DE 7·50 PESSETES** CADA VOLUM COMPRESSES LES TAPES

TAPES SOLTES: **5 PESSETES** CADA UNA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

Polèmica

Quan a la fi del curs passat l'*Escola Massana* va celebrar l'exposició pública dels seus treballs, el senyor Joan Sacs, després d'una detinguda visita que hi efectuà, va publicar a les planes de *La Publicitat* un article en el qual no solament donava compte que es celebrava aquella exposició, tot lloant-la, sinó que també, i a propòsit d'ella, s'estenia en consideracions d'ordre pedagògic les quals vam llegir amb la més gran atenció i vam meditar llargament per tal com les trobàvem en oberta oposició amb les idees per nosaltres tothora sustentades.

Respectuosos amb les idees alienes, encara que puguin semblar-nos equivocades, no ens va semblar prudent ni ens vam sentir autoritzats per a combatre-les obertament, ni per a suscitar una polèmica que, com totes les polèmiques, a res pràctic podia conduir-nos, ja que (tal com més tard reconegué el senyor Sacs en el seu article aparegut a la *Revista de Catalunya*, en el número corresponent a novembre, en el qual pretén contestar-nos i refutar els nostres raonaments) les nostres respectives posicions es trobaven en els pols diametralment oposats i, per tant, era impossible coincidir. No ens va semblar, però, malament ni fora de lloc concretar una vegada més els nostres particulars punts de mira a propòsit de doctrina i de procediments de pedagogia artística, i per això en el nostre modest treball aparegut en aquestes mateixes planes, en el número corresponent al mes de juliol d'enguany (pag. 116 i següents), comentant l'exposició a què ens havem referit al començament d'aquest article i els dos cursos d'actuació de l'*Escola Massana*, exposàvem francament les nostres idees, les quals creiem (i seguim creient encara) tan respectables i dignes de consideració almenys com les del senyor Joan Sacs.

Poc podem preveure aleshores la violenta rèplica que el senyor Sacs ens dedicaria més tard, el dia 21 de setembre, des de les planes de *La Publicitat*, la qual cosa, per altra banda, no ens va desplaure del tot, car va demostrar que els nostres trets, encara que indirectes, havien fet blanc.

Estem acostumats a les violències d'estil del senyor Sacs i sabem també que sustenta la teoria que solament a còpia d'estridències la nostra gent arriba a interessar-se en els afers o a fixar-se en les persones: tal vegada té raó. Nosaltres, però, no el seguirem per aquest camí: els nostres principis ens ho priven i tampoc no volem que ens prenguin per altre. Si alguna vegada arribem a assolir els primers rengles serà pels nostres propis mereixements: mai pel baladreig, els cops de colze a les costelles del company o les travetes.

El senyor Joan Sacs ens deia en l'article *Volen estudiar i no poden*, aparegut en la data més amunt esmentada, el que a continuació transcrivim.

«D'altra banda, el Director de la revista ARTS I BELLS OFICIS, l'òrgan del *Foment de les Arts Decoratives*, acaba de publicar en aquesta revista un programa d'ensenyament de les arts aplicades tan ple de despropòsits i d'errors de principi que és per a fer rodar el cap; i aquest senyor és alhora director artístic, o quelcom per l'estil, de l'*Escola Massana*, fundada, com tothom sap, per a l'ensenyament de les arts decoratives . . . »

No cal insistir ara fent notar la confusió soferta en atribuir-me una direcció que mai no penso exercir. Aquest és un extrem la rectificació del qual ja fou demanada i obtinguda a son degut temps, tant pel veritable Director al·ludit (el senyor Jaume Busquets) com per mi. Tampoc no caldrà insistir massa en els aclariments demanats de les categòriques afirmacions del senyor Sacs: ens fem càrrec de les dificultats que això comporta i, d'altra banda, s'ha demostrat que les nostres respectives posicions són irreconciliables.

I és que el senyor Sacs creu que les arts que ell continua anomenant *aplicades* són una cosa sense gaire importància, i que els estils poden mixtificar-se i violentar-se i ésser adaptats a tots els usos o capricis dels falsos decoradors. Així es desprèn dels seus escrits quan parla d'art decoratiu, i sobretot del contingut del seu pintoresc llibret *El Moble de la Xina*, en el qual dóna consells i fórmules per a obtenir un *estil xinès adaptat a la decoració d'interiors europeus moderns*. Vegeu, sino, aquest substanciós fragment:

« Pel que fa al nostre propòsit d'adaptar l'estil xinès als interiors moderns d'Europa, cal tenir en compte que no totes les habitacions de la casa occidental moderna poden reeixir en la *xinització*. L'habitació que pot millor reeixir serà potser el salonet, el *fumoir*, el *pied à terre*, la *garçonnière*, el rebedor, el *hall*, etc.; no pas el dormitori, ni una sala solemne de recepcions, o de ball, o de sessions, ni la sala d'un consell d'administració. Escassament suportarà l'estil xinès un dels nostres menjadors, ni una sala de música, ni un despatx; qui sap si molt reestilitzat, algun *boudoir* esdevindrà graciós en estil xinès. En tot cas, la *garçonnière*, el *pied à terre* d'aquest estil encaixarà millor en un pavelló isolat entre jardins, tot ell d'estil, que no pas dintre un pis o barrejat amb altres habitacions decorades i moblades en els nostres estils europeus. En canvi, el *hall*, el *fumoir*, la saleta, el *boudoir*, poden alternar, sense violentar-se, amb tota altra mena d'interiors. »

Vegeu ara també aquest altre fragment de l'estudi (més ben intencionat que reeixit) del senyor Sacs, *Estètica de la bellesa i estètica del Coneixement*, el qual ja fou comentat a son degut temps en aquestes mateixes planes.

« La boniquesa convé, sobretot, a l'art decoratiu, i la definició de tal bellesa s'adapta a l'art decoratiu com el guant als dits de la mà. L'art decoratiu és, en efecte,

de manera exclusiva: harmonia, equilibri, proporció, ordre; i consegüentment: simetria, composicionisme premeditat, geometria, càlcul, eurítmia, ordenació, endreçament. Si ara anàvem a destriar els atributs de cada un d'aquests primers atributs, veuríem, per exemple, que la simetria implica repetició, arrencament, igualtat, etc.; que el composicionisme implica arrencament, transposició, contrastació provocada, additament, sostracció, substitució, etc., etc. A mesura que es perllonga l'anàlisi de l'art decoratiu es va posant de manifest més evidencialment el seu caràcter antirealista, fantasista, antivital i preconcebut. Es que l'art decoratiu no és un art creador o revelador d'essències, sinó una simple art combinatòria dels accidents. L'art decoratiu, que el mateix es manifesta en el plàstic que en el verbal o musical, és, doncs, un aspecte inferior de l'art, la missió del qual no és pas la d'animar l'objecte, sinó la de revestir-lo, la d'engalindainar-lo. Aquesta funció és, en principi, a precari i sovint contraproductiu. Es a precari perquè neix d'una limitada virtut d'estimació de la pròpia consciència, aquella limitació típica de tot idealisme, la qual fa que l'estimador estimi poc o no gens les coses en si; que, per tant, li calgui afegir a la realitat de les coses un escreix d'artificialitat, un viàtic de fantasia, arreplec convencional de prestigis imaginats: una cullera, per exemple, una cadira, un pensament, una melodia, una aprensió, no són res per a l'idealista decorativista o són coses poc valuoses si no van cobertes d'alguns rínxols, de poques o moltes *fioriture* o d'alguns quilograms de retòrica, que en llenguatge convencional ens hi evoquin sublimacions, sovint (gairebé sempre) de baixa qualitat entenimental o espiritual (que en qüestions d'estètica del coneixement, l'enteniment es confon amb l'esperit). I és contraproductiu la funció de l'art decoratiu perquè l'estil, que és la cristallització de totes les condicions i atributs de l'ornamentació, i que en el moment de condensar-se apareix com la pura i completa bellesa de les coses agafada per les orelles i conduïda al goig sensual dels humans, al cap de pocs anys esdevé l'expressió més avorrible de les mateixes coses; els mateixos humans que s'hi delectaren es posen a menysprear-la i a ridiculitzar-la fins que acaben arreconant-la i oblidant-la de bon grat. Ha delectat durant un quant temps els sentits i mai no ha aconseguit parlar al sentiment ni a l'entusiasme.»

Havem cregut convenient reproduir aquests fragments dels escrits del senyor Joan Sacs per tal com són reveladors del criteri que aquest senyor té format de l'art decoratiu i ens fan comprendre el perquè continua parlant-nos d'arts aplicades. Es clar si l'art decoratiu no consisteix en altra cosa que en els rínxols i galindaines aplicats damunt els objectes sense cap altra relació ni lligam que la de fer-los *bonics*; si un estil tan poc adient amb els costums occidentals, com és ara el xinès, pot *aplicar-se*, segons diu, a les nostres habitacions modernes, baldament sigui recorrent a les simulacions, als placatges i fulloles, llistonets i papers que imitin les estructures de fusta, majorment

podran ésser *aplicats* els estils històrics europeus, encara que per això hàgim de violentar-los a fi que arribin a respondre a les nostres actuals necessitats. D'aquesta faisó, l'esperit més fred i buit d'idealitat pot esdevenir als ulls del vulgar un gran artista (en tenim algun exemple sorprenent en la nostra abundosa fauna pseudoartística) cal solament un manual d'història de l'art i servir-se dels abundosos exemples que ens proporciona. És la perpetuació d'aquell erroni criteri vuitcentista que feia de les nostres llars senyorívoles una barreja informe d'estils falsejats. Cal reconèixer, però, que aquest criteri és francament erroni i que caldria blasmar de l'erudició artística i confessar que era una ben pobra cosa si solament havia de servir per a donar-nos uns resultats tan negatius.

I, no obstant, aquesta és la clau mestra de les idees pedagògiques del senyor Sacs, segons es desprèn de la seva darrera rèplica. El senyor Sacs defensa el criteri que dins l'escola l'alumne no compta; que no és sinó un element passiu destinat a rebre l'empremta del professor, el qual és l'únic que ha d'opinar i que pot imposar el seu pensament sense discussió ni rèplica. L'ensenyança dels estils històrics ha de constituir la base de tot ensenyament en les escoles d'arts decoratives. Però com que l'esperit que donà vida i forma a aquests estils és esvaït, car no s'avé, no pot avenir-se amb la nostra actual espiritualitat, solament podem copsar la seva forma externa, els elements ornamentals, els rínxols i *fioriture* característics; la flor de lotus, les fulles de carnera o de col, la voluta, el motlluratge, les greques, etc., etc. El senyor Sacs advoca per la perpetuació de la tradició acadèmica i vol l'escola encarada vers el passat mentre nosaltres propugnem per una escola encarada vers el futur. Heus aquí perquè, si caminem en direcció oposada, no podem conicidir en els nostres camins.

Nosaltres opinem que el professor i l'alumne han de col·laborar i compenetrar-se de tal manera que mai no es sentin separats l'un de l'altre per una irreductible disparitat de criteri. Creiem que el millor pedagog serà aquell que sàpiga aplicar a cada cas el mètode més adient, ja que no tots els alumnes tenen un temperament igual, i creiem també que la pedagogia no és una ciència matemàtica i inflexible, sinó un fet viu i susceptible de variacions i adaptacions. Per tant, el més bon mestre serà per a nosaltres aquell que tracti els alumnes no com una multitud uniforme, sinó com un conjunt d'individualitats amb fesomia peculiar cada una d'elles, i sàpiga conservar aquestes individualitats tot ajudant-les a manifestar-se completament fins a llur plena eclosió; que sàpiga fer de l'escola un laboratori, on totes les idees i tendències siguin contrastades; on sigui elaborat l'art de l'esdevenidor i eviti que es torni una cosa freda i encarcerada com un llibre de text anacrònic.

Tinguem present que ens referim sempre a la pedagogia artística i que aquesta s'exerceix sempre damunt d'esperits en plena formació, en jovençans no menors, per re-

gla general, de 14 anys, els quals senten, per veritable o equivocada vocació, l'atractiu de l'art. Per això creiem que l'escola ha d'ésser l'organisme obert a tots els corrents i no admetem com a primordial l'ensenyament de la història de l'art, la qual, al nostre entendre, ja hauria de formar part de la cultura general i no ésser considerada com una ensenyança purament artística. Afirmem que l'artista, sigui de l'especialitat que sigui, ha de sortir de l'escola ja completament format i amb la seva personalitat (si és que realment en té) ben definida. La seva carrera no ha d'ésser altra cosa que la continuació dels anys passats al seu redós, el record dels quals no ha de pesar-li mai.

Ací donem per finida la nostra resposta al senyor Sacs, i closa aquesta polèmica. Respectuosos amb les seves idees, amb tot i creure-les errònies, ens havem concretat a cercar el fonament i la raó de la seva posició en front nostre, i a reafirmar la nostra infrangible fe en els nostres ideals; no havem tractat, però, de convèncer-lo ni ens havem entretingut refutant una a una les moltes coses i afirmacions que tan gratuïtament ens atribueix, com també havem procurat defugir el to i el lèxic tan peculiars de l'esmentat. senyor Pot continuar, si li sembla bé, tractant aquest interessantíssim tema i fustigant-nos tant com vulgui, si això li plau, que nosaltres no hem de contradir-lo, ja que en definitiva la realitat dels fets s'encarrega de fer-ho per nosaltres.

EUSEBI BUSQUETS

Joia creadora⁽¹⁾

L'escuela de Montmartre, tant amb el manifest com amb la presentació del seu Butlletí *Témoignages*, ve a afirmar la seva fe en un art d'expressió directa, transposició apassionada de la vida.

Contra l'onanisme intel·lectual que esterilitza tants de talents joves i contra els espants senils de l'art oficial, l'escuela de Montmartre ve, com si diguéssim, a repetir el «pinto i fora» nonellà.

Pierre Bonnard, el gran Bonnard, un dels pintors més joiosos de la França actual (una de les valors més substancials de la pintura d'avui), és el primer de signar els documents d'aquesta anomenada escuela de Montmartre, fastiguejada de les inquietuds esterilitzadores; de les inquietuds cerebrals de tots els «ismes», que, en comptes de pintors joiosos com Hercule, donen, com digué Léon Werth⁽²⁾, simples professors, conferenciants. L'ull múscul passà a ésser ull cervell. De l'espasme òpic, la pintura passà a l'acte excessivament cerebral.

Seguint encara Léon Werth, podríem dir que tots els deformadors professionals, que tots els que han deformat per vici d'intel·ligència (és a dir, per pura picardia) són els que més s'escandalitzen davant les deformacions de l'art joios i vivent. S'escandalitzen com els bons burgesos que van als salons independents per riure amb els quadres que tants de pedants de la deformació exhibeixen pel gust d'escandalitzar, de cinc en cinc anys, tots els capaços d'escandalitzar-se. Però aquests professionals de la deformació són els primers d'escandalitzar-se de tot el que és joios i vivent, car llur deformació és filla d'un «esprit régimentaire». Llur audàcia és una audàcia militar i burocràtica i llur deformació uniforme i sistemàtica. Homenatge innocent i imprevist a un món massa regular, que existeix dintre d'ells: d'un món massa usual i fotogràfic. Fàcil reacció, que diria el nostre Josep Pla, produïda per un excés de carlisme familiar.

Es contra tot aquest estat de «militarisme artístic» de les tristes avantguardes o de les estúpides reraguardes que l'Escuela de Montmartre ve a alçar la seva veu. Contra tota mena d'academicisme innoble i contra tota estètica de munició. Contra tot «pomperisme», sia de vells de 15 anys, sia de vells de 60.

Bonnard és un jove. Potser el més jove dels artistes francesos, malgrat els seus seixanta anys, que bé els deu tenir. Es un jove perquè és un creador joios. Perquè

(1) Honorem avui les nostres pàgines amb la publicació d'aquest article de Baiarola, aparegut a *La Veu de Catalunya* dels dies 25, 28 i 29 d'octubre, per creure'l molt digne d'ésser conegut i meditat pels nostres joves artistes.

(2) Léon Werth: «Bonnard». Editions des «Cahiers d'aujourd'hui», publiés par George Besson, chez Georges Crés et Cie. Paris.

és d'aquells pintors que ha deixat la filosofia per als filòsofs. Es un jove perquè la seva retina de pintor té més intensitat que mai: és més viva que mai.

Ja digué un dia Xenius: «En comptes de parlar de vells i joves, en art, que això a la fi és fisiologia, potser que parléssim d'art.» Tot l'art d'avui, el més fort, no és pas produït per nois de vint anys. Picasso, Matisse, Derain, no són pas joves de la primera volada: són homes de cinquanta a seixanta anys. Anar al darrera de llurs fórmules no és pas una manifestació massa explícita de novetat ni de joventut.

El cubisme, el futurisme i tots els «ismes» s'han fet vells. Marinetti, amb la seva dèria de cremar els museus, avui ens sembla més arqueològic que els museus. A la seva pregunta de: «No us sembla que el passat artístic pesa massa damunt nostre», un gran escultor català hi respongué: «Tot és qüestió de pulmons.»

Realment, tot és qüestió de vitalitat, de joia. Amb teories més o menys enginyoses no aconseguirem crear res de vivent. Les teories acabaran per convertir-se en dèries. Hom podrà balancejar-se aleshores de l'absurditat a la superficialitat. Fins al no-res:

II

Un dels signants de la presentació de *Témoignages* és el nostre Créixams. Tot-hom coneix la vitalitat, la salut de l'art de Créixams.

Créixams és dels que no han enterbolit l'acte de pintar amb preocupacions inadequades. El seu art té, amb tot i les distàncies separadores, el mateix punt de joia creadora que l'art de Bonnard.

El «pinto i prou» nonellià és ací fet de l'hora i del moment. Perquè Créixams, com tota persona que s'estimi, no ha estat pas insensible a ço que hem anomenat l'esperit de l'època.

No hi ha art fet de jove sense influències: les fórmules dels esperits més forts d'una època hi ha un moment que són com els caminadors dels més joves. Ajuden a caminar. Però pobre del pintor que tota la vida s'acontenta dels caminadors. Hi ha un moment en el qual el pintor, empès per la joia de la creació, deixa tota crossa, tot caminador, i fins els tics de les crosses i dels caminadors, per a anar sol. L'art de Créixams ha assolit el moment de superar les influències per pura joia de pintor. És natural, doncs, que Créixams signi la presentació del butlletí de l'anomenada Escola de Montmartre, sobretot quan és una afirmació d'un art d'expressió directa, transposició apassionada de la vida. Sobretot quan aquesta Escola representa la negació de l'onanisme intel·lectual esterilitzador de tants talents joves.

L'anomenada Escola de Montmartre té molt poc d'escolar, gràcies a Déu. Ve a afirmar la llibertat integral de l'acte creador. Hom anomena aquesta escola «Escola de Montmartre» pel fet que els artistes que en signen els documents viuen a Mont-

martre, però més encara perquè els que s'han agrupat sota aquest nom representen la negació de l'accent que, en general, han volgut donar a l'art els homes de Montparnasse, on les inquietuds inadequades han acabat per engrescar fins els esperits més específicament superficials: els turistes de totes les latituds.

Hi hagué un moment que en la Història de l'art contemporani, Montmartre passà de moda. Els homes de Montmartre restaren eclipsats per la banalitat dels turistes de la bohèmia. Aleshores, molts artistes, fastiguejats de la banalitat del barri, canviaren d'ambient. Fou el moment brillant de Montparnasse. Aviat, però, a l'entorn dels que es desplaçaren de barri anaren a parar tots els desvagats de la terra, tots els passavolants, tots els arribistes. L'antiga bohèmia de Montmartre anà convertint-se de mica en mica, a Montparnasse, en una nova bohèmia que, si bé desterrà els capells amples i les xelines, tingué també el seu pintoresc. Un pintoresc que va del turbant indi, passant per la indumentària de tots els climes i per la indumentària més correcta, fins als vestits més significatius de la putrefacció sexual. Tots els turistes d'avui han visitat els cafès màxims de Montparnasse, on han pogut contemplar el més banal dels ambients, en el qual no manquen els homes-femella i les dones-mascle.

Montparnasse ha estat llarg temps la seu dels professionals de la deformació. La seu del famós marxandisme contemporani, on els artistes, guiats per l'especulació jueva, han inventat un art basat en la pura picardia. On, a la fi, l'única valor que s'hi ha cotitzat ha estat l'extravagància. Hom ha especulat per a l'esdevenidor «incomprès», car ha estat aquest l'únic mitjà de fer-se comprendre dels especuladors de l'art modern.

La valor artística ha estat assenyalada únicament allà on s'ha produït ço que en podríem dir un *cas clínic*; i quan aquest cas no s'ha produït d'una manera natural, hom ha tingut cura de provocar-lo artificialment.

M'explicava fa pocs dies un joveníssim pintor que coneix Alemanya, Nord-Amèrica i també París, aquest estat de sobreexcitació elaborat per pura picardia, el qual a París ha arribat a traspasar tota mena de límits. Perquè hom es faci càrrec d'on han arribat les coses, reportarem ací una anècdota que aquest amic va contar-nos.

Es tractava d'un pintor amic seu, joveníssim també, català i conegut ací en els medis d'avantguarda. Aquest minyó va presentar-se amb obres al seu «marxand», el qual li digué després d'haver-les examinades: «Aquestes pintures només tenen un mal: que agradaran massa aviat.» Les pintures d'aquest xicot són d'aquelles que ací escandalitzen certa gent i són força elogiades pels pontifexs de la nostra avantguarda. No es tracta, certament, d'art sancionat pel públic, sinó d'un art fet amb vistes a les darreres fórmules. Aquest jove pintor feia, però, la seva pintura amb una base de sinceritat, i el seu «marxand» li donava l'empenta per abandonar aquesta nosa moral, per emprar la pura picardia en l'acte de la creació.

teixits per a mobles i decoració

catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
estors i cortinatges, passamaneria

Albert Cronc

Rambla Catalunya, 32
Telèfon 17476
BARCELONA

Casa Central:
23, 25, 27 i 29, rue du Mail
PARIS

Cristalleria Catalana, S. A.

Successora d'E. BUXERES, BUXERES I
ARELLA, L. RIGALT I J. COLL ESCOFFET

Conseller Delegat i Director Artístic:

LLUÍS RIGALT

Central: Ronda de Sant Antoni, 56 - Telèfon 22035

Sucursal A: Paloma, 50 - Telèfon 10663

Sucursal B: Sardanya, 319 - Telèfon 54085

Sucursal C: Carme, 50 i 52 - Telèfon 15425

Vidrieres d'art - Muntures en plom i llautó - Esmalts al foc damunt vidre, cristall i ceràmica - Vidres i cristalls plans i corbats - Baldoses - Baldosetes - Gravats - Biselats - Miralls - Marcs - Motlures - Articles d'escriptori, etc.

Medalla d'Honor: Barcelona 1923

Medalla d'or: Paris 1925   Gran Premi: Barcelona 1929

EXPOSICIÓ I VENDA:

RAMBLA DE CATALUNYA, 105

OBRADORS I DESPATX:

ARIBAU, 103

FUNDICIÓ:

CASANOVA, 132

TELÉFON 71372

MAGATZEM DE
PAPERS PINTATS
PER A DECORAR HABITACIONS

FILL DE
JOSEP GUASCH

RAURIC, 8   TELÉFON 10686
BARCELONA

RAJOLS - CERAMICA - TERRA CUITA
CASIMIR VICENS

BARCELONA
CARRER TALLERS, 72   TELÉFON 15644

PINTURA I DECORACIÓ

VILARÓ I VALLS, S. A.

MUNTANER, 155-157 - BARCELONA

Tapisseria de Perfecte Llosà

Especialitat en sillons forrats
de pell i Transparents opacs
per a suprimir els porticons
S'entapissen parets i tota me-
na de cadiratges i Confecció
i de cortinatges i fundes i i

Barcelona
Balmes, 128 :: Tel. 73434
(tocant a Rosselló)

Domassos,
velluts, tapisseries,
pantalles, cortinatges,
cretones, catifes i tapisos.

RODRÍGUEZ GERMANS

Rambla de Catalunya, 12 - BARCELONA

Casa a Madrid: Carrera de Sant Jeroni, 34

FAIANÇ CATALÀ

CORTS, 615
TEL. 12674

REBUDES GRANS NOVETATS
EN OBJECTES PER A PRESENT

ARTISTES, ARTÍFEXS, INDUSTRIALS

APLEGUEU-VOS AL

“FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES”

UNICA ENTITAT QUE A LA NOSTRA TERRA S'HA PRE-
OCUPAT SEMPRE DEL MILLORAMENT DE LES ARTS
I DEL RESSORGIMENT DELS NOSTRES BELLS OFICIS,
AMB LA SEVA CONSTANT ACTUACIÓ PEDAGOGICA.

CURSOS, CONFERÈNCIES, EXCURSIONS, VISITES COL·LECTIVES, ETC.

SOL·LICITEU EL VOSTRE INGRÉS

FRANCESC LABARTA
Nu
Exposició: Grup de
«Les Artsi els Artistes»

FRANCESC LABARTA
Natura morta
Exposició: Grup de
«Les Artsi els Artistes»

VÍCTOR MOYA. *El noi de l'acorditó*. Exposició: «Sala Barcino»

ROMÁ RIBERA. *Sortida de ball*. Exposició: «Sala Barcino»

Nestor. *Recvelta*. Exposició: «Sala Barcino»

J. MONGRELL. *Valencianes*. Exposició: «Sala Barcino»

VÍCTOR MOYA
Retrat

ROBERT DOMINGO. *Matí a la platja*. Exposició: «Sala Barcino»

PARQUETS I DECORACIO - BASTUS QUERALTO I CIA
SANTA EILENA, 4 i 6 BARCELONA TELEFON 16843

LA PINACOTECA DE GASPAR ESMATJES

✚ MARCS ✚ GRAVATS ✚
SALA D'EXPOSICIONS

BARCELONA
PASSEIG DE GRÀCIA, 34

J. SALA, FOTÒGRAF

DIBUIXOS I FOTOGRAFIES APLICATS A PROPAGANDA MODERNA

CORSEGA, 413 - BARCELONA

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Antiguitats (Restauradors d')

FORCADA, PERE; Palla, 12

Azulejos de Talavera

REIG, ENRIC; Avinguda Alfons XIII, 377. Tel. 76352

Ceràmica

S. A. XUMETRA; Bruc, 56. Tel. 11918. Sucursal: Sant Andreu, 299.

SUNET URGELLÉS, S.; Carrer n.º 4 (Sans). Tel. 32523

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Comptadors d'aigua

PUJADAS, ISIDRE; Aribau, 56. Tel. 70712

Construcció i decoració

MOYA, J.; Aragó, 184. Tel. 73852

ROCA I ANGERRI; Corts, 306-308. Tel. 30277

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966

PAMIES GERMANS; Via Laietana, 54. Tel. 22186

TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
Tel. 74205

HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993

TEIXIDOR, ANTIGA CASA; Rambla de Catalunya, 89
Tel. 70672

TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

(Vegi's la pàgina següent)

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Ebenistes

CAMPAÑÀ, JOAQUIM; Còrsega, 561
FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30. Tel. 34749
LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultura religiosa i decoració

CASTELLANAS, TALLERS; Balmes, 123. Tel. 71267
RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Estereotípia i Galvanotipografia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Estucadors

CASA PETIT-RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotografia (Materials per a la)

RIBA, VÍDUA D'ENRIC; Rda. Universitat, 37. Tel. 18651

Fotògrafs

ARENÀS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

«ALBERTÍ», FOTOS; València, 312, 1. 2. Tel. 78256
SALA CAMPAS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15. Tel. 17069

Fumisteries

MAS BAGÀ, S. A. M.; València, 346. Tel. 37016

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714
MANÀ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633
RUIZ, JOAN (Successor de Calonja); Roger de Flor, 141

Galeries d'art

AVINYÓ, GALERIES; Avinyó, 25. Tel. 24070
SALA BARCINO-V. GARCÍA SIMÓN; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677
SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5. Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St. Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremtes

TOBELLA, RAMON; Carme, 18. Tel. 19634

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660. Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Banys Nous, 5. Tel. 20542

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543

CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372
DOMÉNECH, OCTAVI; Tallers, 45. Tel. 16306.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, EVARIST; Làuria, 9. Tel. 12087

Mobles i decoració

CASAS, LLORENÇ; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Mosaics

ESCOFET I CIA, S. EN C., E. F.; Rda. Universitat, 20. Tel. 12992

Mosaics romans

QUEROL, ELISEU; Dos de Maig, 273. Tel. 50383

Motlures, marcs i miralls

ANDREU, CASA; Salmerón, 81. Tel. 74775
GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323. Tel. 12064

Papers fotogràfics

LLIMONA, JOAN; Pere IV, 179. Tel. 51391

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661. Tel. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686
LLOP, JOSEP; Rbla. Catalunya, 59. Tel. 13284
MARTINEZ, LLUIS; Av. Alfons XIII, 367. Tel. 77817

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Pintors decoradors

CALVET PARTAGAS; Sant Honorat, 7. Tel. 19365
CASALS PEYPOCH, J.; Roger de Flor, 164. Tel. 55037
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
VILARÓ I VALLS, S. A.; Muntaner, 155-157. Tel. 76472

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÁS, SALVADOR; Vergara, 3, 3. 1.
ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Borrell, 210

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, 1.

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÈS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Reproduccions d'Art escultòric

LENA, S. A.; Rosselló, 238 (tocant al Pas. de Gràcia)

Retaules, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serrallers

ANDORRÀ, JOSEP; Sant Pau, 69. Tel. 17204
ROSICH, RAMON; Perill, 7 i Llibertat, 6. Tel. 72004
SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
LLOSÀ, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL VALLÈS, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Tintors

RIALP, TINTORERIA; Diputació, 298. Tel. 18187. Suc. n.º 1: Regina Pacis, 9. Suc. n.º 2: Av. Alfons XIII, 520. Tel. 76551

Si la base d'honestedat d'aquest artista no és prou forta, és segur que terminarà pintant com vol el seu «marxand». Nosaltres, a fi de comptes, no creiem que el pintar a gust del «marxand» sigui millor que el pintar a gust dels burgesos sense sensibilitat. En un i altre cas, l'artista abdica pel principi inviolable de la llibertat de l'acte de la creació.

Aquest principi (ho hem de recordar) és l'únic que pot produir alguna cosa realment impressionant, per modesta que pugui semblar. Per aquest principi s'han produït, sovint, els veritables casos d'incomprensió. Els casos naturals d'incomprensió. Els casos que han acabat de revolucionar la història de l'art contemporani com els dels grans impressionistes, com el cas de Picasso i Matisse. Com el cas del boig Van Gogh.

A manca de casos naturals d'incompresos, alguns artistes moderns han organitzat una mena de follia, a base de simulació. Una mena de burocràcia de la follia. Creiem que en art pot donar els seus resultats l'aplicació de la teoria ignaciana; pot donar-los, però, sempre que aquesta sigui aplicada amb un sentit de superació d'allò vil que puguem portar al damunt, mai perquè serveixi per a envilir-nos, car aleshores fóra com una mena de teoria ignaciana a la inversa.

III

Els homes que s'han abrogat, amb prou mereixements, el nom d'Escola de Montmartre, representen, a fi de comptes, la bona tradició d'honestedat, de sinceritat, damunt la qual ha de descansar l'audàcia i el sentit d'un més enllà per a l'art. Representen, a fi de comptes, la tradició dels homes de Batignolles (de la colla que amb tanta intel·ligència i amb tanta sensibilitat rompé amb totes les convencions putrefactes d'una època senilment acadèmica) no pas noblement acadèmica. Aquells homes, però, tenien també llurs admiracions pels mestres del passat: tenien també llur cultura visual. Algun d'ells havia après les coses fonamentals del seu art, al costat d'Ingres (Ingres, aquell que perpetuà la noble tradició iniciada per David). Tots ells homenatjaven Delacroix, veritable precursor de l'impressionisme. Tots ells estimaven Courbet i aprofitaren en profunditat la lliçó de Corot.

Algun d'ells tenia prou pulmons per a suportar un passat artístic gloriós com el dels holandesos i espanyols del segle XVII; per a empalmar llur obra renovadora amb la bona tradició pictòrica, que gairebé podríem dir que iniciaren els venecians del cinc-cents si no fos que aquests també tenien al davant una tradició rica i complexa.

Algun d'ells estimà, de la manera més profunda, Rubens, Goya i els pompeians. Els homes de Batignolles, com els bons pintors de tots els temps, tenien també llur tradició (llurs clàssics), però també, com els grans pintors de tots els temps, havien, d'una

manera innata, establert el principi de la llibertat a l'hora de la creació: de la joia creadora.

Els homes de l'anomenada Escola de Montmartre, amb l'exemple de l'obra i amb llurs escrits, vénen a restaurar, sobretot, la inviolabilitat del principi de la joia de la creació. Vénen a trencar les traves d'un intel·lectualisme degenerat i postís i, per tant, infecund.

I, és clar, a l'època dels manifestos i de les revistes, els homes de l'Escola de Montmartre empenen els mitjans de l'hora. Heus aquí el que diuen els signants de la presentació de *Témoignages*, els pintors Pierre Bonnard, Capon, Corbellini, Créixams, Deslignières, Diligent, Guy Dollian, Floriastin, André Foy, Frelezeau, Gimmi, Gimond, Hensel, André Hofer, Joubin, Leprin, Oudot i Daniel Viau:

Heus aquí una revista que neix dirigida pels artistes parlant de llur art.

» Organ d'un grup la posició del qual s'és afermada netament, el seu objecte no és ni censurar ni pontificar: únicament l'afirmar, contra els espants senils de l'art oficial, com també contra l'onanisme intel·lectual que esterilitza tants talents joves, l'existència d'un art d'expressió directa, transposició apassionada de la vida.

» No posseint ni gust ni lleure de fer crítica quotidiana, tindrem l'ocasió, seguint els esdeveniments de la vida artística, de precisar l'acció que ha emprès l'Escola de Montmartre, i provarem d'extreure a la mercè de manifestacions importants l'orientació de l'art contemporani.

» Trobarem segurament la seva unitat profunda davall l'aparent caos i, dintre el desordre produït per l'inversemblant tumult d'obres, d'idees i de tendències que hem de sofrir, i mostrarem la valor d'alguns testimonis autèntics del nostre temps.

Sobretot, pensem poder evitar la grotesca reacció que amenaça guanyar tants d'esperits a la causa de l'ensopiment, punt inevitable del moviment d'aquest pèndol que no sap anar sinó de l'absurditat a la poca substància i de la poca substància a l'absurditat».

Heus aquí un bon programa que, quant a línies generals, no es pot pas dir que sigui nou a Barcelona. Per ell hem donat des d'ací i des d'altres llocs algunes, diguem-ne, batalles. Per haver seguit l'orientació tan ben formulada en la presentació de «*Témoignages*», hem estat excomunicats i injuriats pels pontífexs de tots els extremismes fàcils.

Ens plau d'anar trobant lluny de la nostra terra testimonis autèntics de la vida artística del nostre temps, els quals coincideixen amb nosaltres sense haver-nos posat prèviament d'acord. Ens plau trobar-nos en tan bones companyies: hom troba en aquestes belles coincidències íntim consol i nou braó per a la lluita.

BAIAROLA

Les exposicions

Novembre

GRUP DE "LES ARTS I ELS ARTISTES"

PINTURA

Josep Aragay: presenta tres figures borroses, apagades de color, sobretot dues; i d'aquestes, *Retrat de Senyora* aconsegueix encara cert relleu.

Rafael Benet: paisatges de termes primers, bonics, però sense emoció ni contorns acurats.

Ricard Canals: dos retrats tractats d'una manera acurada, amable, exacta a la còpia fotogràfica del natural.

Domènec Carles: paisatges i un bodegó. En aquest accentua els colors en un relleu viu, però en les altres teles ens sembla poc interessant.

Ramon Capmany: la seva visió paisatgista no reporta cap impressió viva. La seva pintura és feta d'esma, sense objecte precís.

Francesc Domingo: de seguida coneixem les figures d'aquest artista per la seva manera de crear-les, de donar-los concepte personal, de posar-los aquella gran taca de llum irreal al damunt dels rostres. Aquesta vegada veiem d'ell *Composició*, de tres figures. Són iguals totes tres en el gest, en l'esguard; aquesta tela perd la valor en l'expressió perquè aquesta hi és repetida. En canvi, Francesc Domingo ens ha donat un retrat veritablement enriquit d'aquesta qualitat aplicada amb intensitat, i en el qual aquella taca de llum característica està ben aplicada per a expressar la vivacitat. *Figura*, en canvi, no ens diu res de nou.

Jaume Guàrdia: dibuixos i pintura amb una gran igualtat de termes i de colors.

Manuel Humbert: la seva pintura en *Figura* no sembla cercar cap finalitat, i els seus colors resten desfets.

Pere Inglada: els seus dibuixos són fets intel·ligentment. Per expressar el total moviment d'una figura els dóna la ràpida visió de la vagorositat, accentuant tan sols, i amb un traç feble, les de primer terme.

Francesc Labarta: *Nu* i *Estudi* són figures perfectes de dibuix i de moviment; la vida i l'ambient hi són aconseguits sense estridències degut a la grisor atenuant. *Del moll del carbó* i *Palau Nacional*, el primer agafa una forta densitat, i el segon, amb la seva simplicitat, s'imposa per la nota important del cel terrós.

Josep Mompou: paisatge més ferm i consistent que altres d'ell.

Lluís Mercadé: paisatges ben estudiats de tècnica.

Jaume Mercadé: discret, sense transcendència.

J. Mombrú: paisatges de matisos ben precisats.

Iu Pascual: la seva constant diafanitat li ha fet perdre la intensitat en aquest paisatge.

Josep Ràfols: dibuixos de tècnica acurada, acadèmica, directes del model natural.

Josep Obiols: les seves pintures acusen aquesta vegada una ben visible puixança de perfeccionament de totes les seves qualitats. El color capriciós, personal, de l'Obiols aconsegueix una emoció molt viva en *Dona vora el mar* i en aquesta *Figura*, composició rítmica més inquieta, però menys expressiva que la primera. En els dos paisatges i en la col·lecció dels seus dibuixos es remarca aquest sentiment vivíssim de l'Obiols.

Enric E. Ricart: quadres esmorteïts en els quals els objectes són retallats fredament.

Alfred Sisquella: figura sense cap transcendència.

ESCUPTURA

Enric Casanova: posa en els tres marbres el mateix gest: tots tres són, per tant, exactes de sentiment.

Josep Clarà: figura ajaguda en la mateixa postura, característica de totes les altres escultures d'ell.

Josep Dunyach: retrat de Pompeu Fabra el qual trobem perfectament just. Dunyach és un estilista del marbre. En les seves escultures hi ha la serenitat i alguna (escorcollant potser cap a enrera) de les virtuts i vicis dels clàssics, sobretot la netedat de la línia i la suavitat ferma.

Apel·les Fenosa: retrat, cap de nena d'expressió moguda.

J. Granyer: baixos relleus de guix, composicions d'angles per a aconseguir amb les figures efectes moguts.

Joan Rebull: figures gruixudes amb la deformació personal d'aquest artista.

DOMÈNEC SOLER GILI

Paisatges a l'oli i a l'aquarel·la.

Tots, malgrat la diferència d'ambdues tècniques, són vistos d'una mateixa manera. Tenen poca consistència: els manca més contrast en les llums. En algunes aquarel·les hi ha, no obstant, més sentiment i caràcter d'acord que en altres.

VALDEMI

Amb les seves nombroses obres, ens dona compilats diferents estils de la seva pintura. Les notes (el que més ens ha cridat l'atenció), petites visions de ciutats, són reportatges clars, ben acabats, amb els quals aconsegueix, en un mínim tros de tela, l'ambient total i particular de cadascuna d'elles. Teles amb flors, algunes de boniques. En els retrats, en canvi, si bé Valde mi domina l'estil del color propi i els matisos sobretot, queden desfets de dibuix.

RAMON MAS I MAS

La segona exposició d'aquest jove artista, en les teles 5, 6, 17, 19, us reporta un fort progrés. Són les més ben estudiades i originals de color; en les altres trobem una pintura agradable, però ja coneguda.

S. MARTORELL

Escultures de molta expressió, com *Auto-retrat*, *Cap de noia*, *Nu de noia*, *Cap de negre*. En altres ens sembla, però, una mica igualat.

REBULL

Ha exposat a les Galeries Avinyó els seus dibuixos i les seves pintures. Els dibuixos, com tots els d'aquest artista, són d'una gran intensitat. Rebull destrueix expressament la fórmula acadèmica i freda del nu i, per tant, deixa d'ésser banal perquè els expressa de manera que aquells ens puguin donar l'emoció de la vida, encara que aquesta sigui purament a caprici d'ell. La seva tela a l'oli *Chez Patou* és indicadora sols de la vivacitat dels moviments de les siluetes, així com també *El Zoo*, *Les tres Gràcies*. Els cossos d'aquest darrer són formes simples, però inquietes. *Marina* ens recorda alguna d'aquelles ramificacions de l'expressionisme.

Una selecció de pintura moderna ha estat exposada a la Sala Barcino, integrada per obres de Josep Benlliure, Cristòfol Bou, Alexandre Cabanyes, Astorad Casanova, Robert Domingo, J. Gómez Gil, J. Llasera, J. Martí Garcés, A. Miquel Nieto, Josep Mongrell, J. Moreno Carbonero, Víctor Moya, Néstor, Francesc Pradilla, Roman Ribera, Santiago Rusiñol, Hugo Salmzon, E. Simonet, Joaquim Sorolla, Bastida, J. Vidal i Quadres, Josep Villegas.

L'escola detallista, paral·lela, de Josep Benlliure i d'Astorad Casanova ens presenta dues teles: *Escola àrab* del primer i *Dibuixant improvisat* de l'altre. En aquest darrer, la tècnica acuradíssima, deixada de banda totalment en la nostra època, arriba als prodigis de la miniatura en el pinzell.

Roman Ribera: dues teles amb aquell color polsós, gris, tan matisat.

Cristòfol Bou: figura acadèmica, ben cuidada de colors i de dibuix.

Victor Moya: aconseguix una perfecció dins la boniquesa, encara que un d'ells, *Nen de l'acordi*, és mancat de moviment.

Néstor: una composició amb tres figures. El pinzell de Néstor és pacient, virolat, llampant, però no li manca la personalitat. Les figures tenen vigorositat, tot encara en mig de l'enfarfec del detall.

S. Rusiñol: *El calvari de Betara*, massa monòton i igualat.

Hugo Salmzon: pintura estudiada, però sense emoció.

E. Simonet: paisatge curiós per l'assumpte; però el desert africà és àcid de representar.

Joaquim Sorolla Bastida: assumpte històric, noucentista.

Josep Villegas: consonància amb l'escola d'Astorad Casanova.

J. Vidal i Quadres: pintura amable, interiors de suavitats de llums i de figures.

J. Llassera: figura bonica de noia, la qual no traspua cap intensitat.

Martí Garcés: interior on els mobles i les figures tenen el mateix valor i qualitat.

Joaquim Mir: dos paisatges, dels quals l'un bellament contrastat i l'altre massa igual de valors.

Josep Mongrell: figures valencianes, atapeïdes de flors i de colors.

ISMAEL BLAT

Hi ha en els seus quadres diverses maneres d'execució en tractar-los, de veure les coses i els assumptes que vol representar. Té una personalitat, (encara que no ens és pas nova,) per a pintar els assumptes marroquís; una altra per als paisatges, pocs en comparació amb el nombre de les obres, i és completament diferent per als retrats, els quals considerem la part millor d'aquest artista. Hi té una composició a l'oli de dues figures, *La filadora*, remarcable. En *Barques de Port-lligat*, bonic de blaus, hi ha una manera poc dissimulada per a cercar l'efecte d'una llum sola damunt de l'aigua. *La bruixa* és un retrat ple d'expressió, de tècnica perfectament dominada. Però el trobem fred en els interiors de les esglésies.

F. PARÍS

1, 2, 4, 25 són les millors teles. Les dues primeres, escenes de pescadors, tenen harmonia de conjunt i són ajustades dins l'ambient propi. Les restants són fredes, menys consistents i segures que les esmentades.

ARTUR CARBONELL

En tots els seus quadros hi ha la nota dominant del ritme afinat, la boniquesa de la forma en el modelat dels objectes i figures. En alguns divideix les superfícies seguint l'escola del surrealisme o subconsciència estudiada, ja que s'expressa per mitjà d'unes línies i d'uns colors purament imaginatius (quadre 13 *Pintura*). Des de l'extrem del naturalisme objectiu (bodegó 15, *Peres*, còpia directa de la realitat de l'objecte) passa, conduït pel seu mateix estil, vers la forma essencialment subjectiva. (9, *Diàleg*) En aquest, Carbonell reuneix totes les qualitats que ha de tenir la pintura pura d'expressió: la vivacitat irreal, de contrast, el moviment, i, per damunt de tot, la idea intel·ligent de ço que ens vol dir amb aquesta tela. *Paisatge* és companya de l'anterior esmentada. La influència estrangera l'allista en el seu cenacle. En els retrats sols s'hi remarca d'una manera imperceptible, però; potser en la manera simple de tractar-los. N.º 6 i 12 assoleixen la tècnica més ben estudiada del natural. La llum suau no apaga la vida moguda d'ambdós.

Els tres dibuixos són perfectament dominats de naturalitat. Els *Apunts* són incisos plens de gràcia i de vigor.

ELVIRA A. LEWI

Notes i Comentaris

Justificació. Les necessitats de compaginació dels dos precedents números ens han privat d'incloure-hi aquesta secció. Degut a aquesta causa, avui donem algunes notes que, si bé resulten endarrerides, creiem de prou interès perquè quedin registrades en les nostres pàgines.

Un record de l'Exposició de Barcelona. Havem rebut de l'Arxiu Històric de la Ciutat una sèrie completa de targetes postals reproduint, segons els clixés de Narcís Ricart, les instal·lacions d'història barcelonina exhibides al Pavelló Municipal de l'Exposició de Barcelona de 1929-30, que comprèn els interessants i evocadors diorames de J. Rocarol, J. Giménez Solà i S. Alarma; les vistes de conjunt de les diverses sales (cal remarcar la del Vigatà, reconstruïda amb les pintures autèntiques d'aquest mestre pintor de les acaballes del segle XVIII i començos del XIX), i les reproduccions, maquetes i emmotllats de monuments, escultures, edificis, etc.

Es una col·lecció força interessant, composta de tres sèries de deu targetes cada una, que constitueix un dels més bells records de la nostra darrera exposició.

Un cicle de conferències. A la Sala Parés han organitzat per a la temporada 1930-1931 un cicle de conferències sobre temes d'art que fou inaugurat el dia 10 del proppassat octubre pel nostre col·laborador l'admirat senyor Francesc Pujols, qui dissertà a propòsit de *La Fundació de les Arts i els Artistes*. Fou molt interessant i amena, sobresortint l'afirmació que Catalunya era, tradicionalment, terra de pintors.

Els altres conferenciants més immediats seran: Josep Barbey, Alexandre Plana, Domènec Carles, Manolo, Carles Capdevila i Carles Soldevila.

La subscripció al cicle complet d'una conferència cada mes (tota la temporada) és de 15 pessetes.

L'actuació del F. de les A. D. Refet de la sotragada soferta amb el seu forçat can-

vi d'estatge, el *Foment de les Arts Decoratives* torna a rependre el ritme normal de la seva actuació i a intensificar la seva vida social. Una sèrie de concerts, organitzats amb el concurs del *Patronat Ardèvol*, s'anuncien per al proper desembre, els quals prometen ésser molt interessants. Una altra sèrie de visites col·lectives és projectada també per a aquest curs, les quals seran sens dubte dignes continuadores de les efectuades anteriorment. Aquestes visites s'iniciaren ja el dia 9 dels corrents amb la que s'efectuà a la per tants conceptes interessant *Col·lecció Rocamora*, integrada per diverses sèries d'objectes, entre les quals sobresurt la d'indumentària, preponderantment femenina, on figuren, ultra un crescut nombre de vestits complets del segle XVIII i començos del XIX, guants, mitges, calçats, capells, ombrel·les, joies, etc. Són també notables les col·leccions de targetes de visita, de gravats, entre els quals cal esmentar la sèrie, força completa, dels referents als inicis de l'aerostació, dibuixos originals, rareses bibliogràfiques, mobles, porcellanes, etc., etc. Es un petit museu que fa honor al seu possessor, el senyor Manuel Rocamora, a qui ens cal regraciar per la franca i exquisida amabilitat amb què va atendre els nombrosos visitants, els quals van restar molt complaguts.

La segona visita col·lectiva anunciada havia d'efectuar-se el dia 19 d'aquest mateix mes de novembre a la important fàbrica de perfumeria *Myrurgia*, interessant exemplar d'arquitectura moderna aplicada a les necessitats d'una manufactura, i un dels primers intents reeixits realitzats en aquest sentit a Barcelona, obra de l'arquitecte senyor A. Puig Gairalt. Aquesta visita hagué d'ajornar-se degut a les anormals circumstàncies que durant aquells dies van commoure la ciutat, essent novament anunciada per al dia 4 del proper desembre.

Per la mateixa raó ha estat ajornada la Junta General de socis convocada per al dia 20, i que ara ha estat assenyalada per al dia 5 de desembre.

J. Sala

FURNITERIA CAMARERAS

CUINES FIXES: POR
TATILS: CENTRALS
IESPECIALS: TERMOC
SIFONS: CAL EFAC
PANXES: ESCALFA
SALAMANDRES

FÁBRICA: DIPUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232. Telef 50723
DIPOÏT: HOSPITAL. 87-Telef 17091. BARCELONA

SANT JORDI

18, Carme, 18 - Telèfon 19634

El mestre impressor

RAMON TOBELLA
es complau a fer-vos saber que ha
inaugurat un nou local per a la
venta de tota mena d'Articles
d'escriptori i instal·lació d'una
Llibreria, la qual comptarà amb
un extens assortit de llibres
catalans, castellans
i estrangers.

OBRA INTERESSANT:
"Història de l'Hegemonia Catalana en la
Política Espanyola" de Francesc Pujols